La tiganci!
Mircea Eliade

📖 ***INTRODUCERE:***

MIRCEA ELIADE a fost unul dintre cei mai importanti istorici ai religilor . Deasemena a mai fost si etnolog,dramaturg, sociolog, folclorist,nuvelist si romancier.
Proza sa marcheaza o noua varsta a fantasticului, fiind impregnata de spirit contemporan.
A scris numeroase romane ca : “Domnisoara Christina”, “Sarpele”, “Nopti de sanziene”,”Intoarcerea din rai”.
Titluri de nuvele fantastice : ”Nopti la Seranopore”,”Strada Mantuleasa”,”Cazul doctorului Hoingberger”, si “La tiganci!”.
Maitreyi – jurnal intim al lui eliade despre experienta personala din India.
Fortat de regimul comunist el a emigrat in Paris si apoi in America.

📖 ***POVESTIREA NUVELEI***

In nuvela se imbina doua plane: planul sacru (fantastic, imaginar)
planul profan (real)

☆ **Planul sacru** reprezinta tot cea ce se petrece pe domeniul tagancilor ,unde exista fiinte initiate.

☆ **Planul profan** reprezinta realitatea obisnuita , exterioara de zi cu zi.

Planul profan (real):

Accentul autorului cade pe caldura torida(element fantastic) care face trecerea de la planul real la cel sacru ,imaginar.
----Personajul principal , profesorul de muzica Gavrielescu, se urca in tramvai pentru a merge acasa. El intra in vorba cu persoanele din tramvai. De aici reiese o rima trasatura a eroului: dorinta de a comunica cu oamenii.
----Tramvaiul trece pe langa casa unor tiganici, vestite ca find malefice, iar locul unde traiau era stiut drept un loc famat. Casa ii atrage atentia lui Gavrilelscu , si mai ales umbra deasa a nucilor din curte.
----Profsorul isi aduce aminte ca si-a uitat servieta cu partituri in casa unei eleve si coboara din tramvai. Doborat de caldura el se odihneste pe o banca, in apropierea casei tigancilor.
---Tramvaiul trece pe langa el iar acesta il lasa sa plece , fara a se urca in el fapt care demonstreaza ca zapuseala de afara ,face trecerea de la planul real la ce imaginar .
----Gavrielescu se hotaraste sa mearga pe jos. Ajunge in fata casei tigancilor.
Acesta repeta de trei ori “prea tarziu” atunci cand pierde si cel de al doilea tramvai.
Mana destinului il indeamna sa intre la tiganci.
El este ademenit de umbra nucilor ,si starea lui de spirit se schimba , atunci cand sta la umbra lor.
----In curte apare o tigancusa tanara care il pofteste inautru , la tiganci.
Acesata ii atrage atentia sa nu bea prea multa cafea, pentru a nu ramane treaz.
La intrare statea o baba , care ii ofera trei fete : o tiganca, o evreica si o grecoaica, pe care trebuia sa le ghiceasca, in schimbul a trei sute de lei.

☆ **Simbolul babei:** poate smboliza cainele cu doua capete care pazea intrtarea in Infern (din mitologia greaca).

☆ Cand intra , baba il intreaba cat este ceasul ,de aici putem deduce ca ,la tiganci, timpul are alta acceptiune. (element fantastic)

----Cand se indreapta spre camera unde se aflau cele trei fete , dupa ce intra in planul sacru ,eroul isi aduce aminte de Hildegard, o nemtoaica pe care o iubise cu 20 de ani in urma, se simte din nou tanar , ii este frica , inima ii bate tare.

Prin rememorare ,revine la drama, la tragedia vietii sale. Este obsedat esecul in dragoste, de faptul ca nu e cu Hildegard.

----Ajuns fata in fata cu cele trei femei , acestea ii cer sa le ghiceasca pe fiecare. Acesta nu reuseste sa ghiceasca nici care-i tiganca sau evreica sau grecoaica.

Fetele spun ca ii e frica si ca pedeapsa il introduc intr-un dans, ca un ritual : o hora a ielelor.

Fetele reprezinta cele trei parce ursitoare, cele trei gratii , asemeni ca in mitologia greaca.

--- Gavrielescu , continua sa isi aminteasca de Hildegard, iubirea din trecut si sa le povesteasca fetelor. Eroul se rataceste in trecut .

Tot cea se petrece in casa tigancilor poate fi *o posibila initiere*, dar datorita fricii sale si a faptului ca s-a ratacit in trecut, acesta nu este apt sa se poata initia.

☆ **Motivul labirintului**

----Dupa un moment , fetele dispar si Gavrielescu ramane singur in camera obscura. El se zbate sa iasa .

Se afla intr-un labirint printre paravane si oglinzi. (element fantastic)

Labirintul este un motiv obisnuit la Eliade, fiind deasemenea un motiv mitologic grec de initiere,in lumea mortilor. Gavrielescu nu reuseste sa iasa din labirint.

Caldura revine si este un factor esential.

? **Drumul de la intuneric la lumina,** reprezinta triumful spiritualuilui asupra materialului dar si al vesniciei asupra perisabilului

Draperia este o premonitie a morti, aceasta il strange din toate partile , il sugruma(element fantastic).

Se petrec lucruri iesite din comun.

----Naucit, el pleaca de la casa tigancilor, pentru a-si lua servieta uitata la o eleva.

Iese din planul sacru si revine inapoi in cel profan.

In jurul lui se petrec numai lucruri stranii :banii pe care ii avea in portofel se devalorizasera , pretul biletului se dublase in aceasi zi.

----Ajuns la casa Otiiliei, unde uitase partiturile, chiar in acea zi ,afla ca aceasta se maritase si plecase din acea casa.

---Ajuns acasa , cheile de la usa nu i se mai potrivesc, afla ca alcineva locuieste acolo.

Intra intr-un bar , si afla de la barman ca sotia lui plecase in Germania, dupa ce l-a cautat .

Trecerea brusca din planul sacru in cel profan: trecusera 12 ani.

☆ **Timpul din nuvela:**

Timpul se rupe: in planul sacru trecusera 3 ore pe cand in planul profan ,real trecusera 12 ani. (element fantastic)

Actiunea nuvelei se desfasoara pe parcursul a 12 ani , cea ce echivaleaza cu un an cosmic.

---Gavrielescu realizeaza ca nu mai are nimic in comun cu lumea reala , nu se mai incadreaza, si hotaraste sa se intoarca la tiganci , sa afle ce s-a intamplat.
---Pe drum Gavrielescul se intalneste cu un birjar , care il pofteste in caruta , dar el nu urca deoarece nu avea bani .
Birjarul il urmareste, si cand eroul ajunge la tigancii, birjarul ii spune ca il asteapta afara.

Semnificatia birjarului

Acest barbat fusese in tinerete dricar. Ii traversa pe cei morti de pe taramul acesta pe celelant taram. Este un mesager al mortii.
---Intra la tiganci, baba ii cere o suta de lei , spunandu-i ca este treaza doar nemtoaica care se afla la a saptea usa , pe dreapta.
Gavrielescu nu nimereste din prima cea de a saptea usa. Baba il trimite singur pentru a vedea daca este initiat,capabil, dar el nu e pregatit.
----El intra in camera si *o vede pe Hildegard* , la fel de tanara ca in urma cu 20 de ani (element fantastic).
Timpul nu trecuse pentru ea , insa Gavrielescu apartine spatiului profan.Ii spune ca il asteapta de mult.
Finalul nuvelei: drumul spre moarte (element fantastic)
----Cei doi plaeaca din casa tigancilor, se urca in trasura, si pornesc spre o padure.
Ii spune ca daca nu o auzea vorbind cu birjarul ar fi crezut ca viseaza.
Hildegard spune ca toata viata e un vis .
Trecerea pe celalant tarm a celor doi iubiti regasiti se face firesc, senin, ca intr-un vis.
Nuvela apare ca o alegorie a mortii, sau a trecerii spre moarte. Gavrielescu, proiectat pe alte coordonate , rataceste,e confuz pt ca nimereste in alta lume,

ELEMENTE FANTASTICE

1) domeniul tigancilor- in care lucrurile se desfasoara inalt timp
2) prezenta labirintului
3) cifra trei: primul nr. fundamental ,considerat perfect, expresie a totalitatii, a desavarsirii. In traditile iraniene ,aceasta cifra apare dotata cu caractere magico-religioase. Are sensuri secrete, constituie un tot indisolubil.
4)draperia: moment prevestitor al mortii
5) ruperea planului temporal
6) prezenta lui Hildegard, la fel de tanara
7) finalul neobisnuit, drum spre moarte

Universurile paralele din "La tiganci"

📖 *INTRAREA IN ALT TIMP*

Eliade introduce un nou tip de fantastic in literatura, viziunea sa constand in prezenta unor universuri paralele.
In spatiul realitatii comune, logic si rational ,exista un alt spatiu ,ilogic si ireal, nesesizat de personaje, aflat ulterior, ori necunoscut niciodata.

Eliade demonstreaza existenta constanta a sacrului, camuflat in profan, prezenta perceputa fantastic, inexplicabila prin recursul la logica ratiunii.

📖 PUNCTUL DE PLECARE

Eliade pleaca de la o experienta personala; nuvela s-a cristalizat subconstient pe o experienta individuala.
Realitatea a devenit halucinanta si-a pierdut contururile stiute, este ireala.
Personajul principal, Gavrielescu ,este o enigma el se pierde, intra in alt timp. Caldura ,lumina alba , orbitoare fac trecerea de la real la ireal.

📖 STRUCTURA COMPOZITIONALA

Naratiunea este organizata pe 12 episoade distincte:

1) Calatoria cu tramvaiul
2) Convorbirea cu batrana
3) Italnirea cu cele trei fete
4) Cautarea labirintica
5) O noua intalnire cu batrana
6) Calatoria cu tramvaiul
7) Popas la locuinta doamnei Voitinovici
8) Ultima calatorie cu tramvaiul
9) Popas in fata propriei locuinte
10) Discutia cu patronul carciumii
11) Intoarcerea cu trasura,la tiganci
12) Intalnirea cu Hildegard

Divizarea actiunii in 12 segmente nu este intamplatoare.
Numarul 12 , este simbolul plenituninii, reprezinta un ciclu incheiat, inchis.

❓ Pe plan fictional , cele 12 secvente sugereaza proiectia in timp a unei existente mediocre: Gavrielescu, profesorul de muzica , isi retraieste ca intr-un vis ,intreaga viata.
El trece din real in ireal fara sa stie ca a parasit lumea comuna "de aici"pentru lumea vesnica "de dincolo".

📖 ***UNIVERSURI PARALELE***

Eliade creaza doua universuri paralele, utilizand alte modalitati narative decat cele obisnuite.
In primul segment narativ, semnele universului sacru se contureaza din elementele realului.

✂ In tramvai pe una din strazile Bucurestiului, profesorul de pian, ce tocmai parasise casa unei eleve,discuta cu ceilalti calatori

In conversatia aparent banala , apar cateva cateva obsesii: casa tigancilor, apoi gradina. Amandoua , frumoase si enigmatice, incita curiozitatea.

In discutie se insinueaza apoi un motiv funebru: umbra si racoarea nucilor din curtea tigancilor.

Gavrielescu tanjeste dupa umbra si racoarea nucilor , nu numai din cauza caldurii excesive, ci dintr-o chemare nedeslusita inca, spre moarte.

Aceasta chemare mai este sugerata si de legatura sa cu colonelul Lawrence.

El nu stia cine este dar auzise vorbnduse despre el in statie. Acesta traise cu exactitate acelasi senzatie de caldura insuportabila suportata si de Gavrielescu ,in aceea zi:" arsita aceea teribila a Arabiei, l-a lovit ca o sabie. La lovit in crestet ca o sabie, amenintandu-l.

✂ Gavrilelescu isi motiveaza intrarea in casa tigancilor prin dorinta de a gasi si infrunta aventura.

El asculta de un glas venit de dincolo, o voce care il chema staruitor sub umbra imbietoare a nucilor.
Acolo il intampina o "neasteptata si nefireasca racoare".
Raceala pamantului ii va primi curand tot trupul.

✂ Toate semnele exterioare duc spre acelasi sfarsit: istovirea trupului, senzatia caldurii apasatoare, limbajul ambiguu,oprirea timpului.

Limbajul: repetarea propozitiei "Prea tarziu! Prea tarziu!" ,rostita identic la intrarea si la iesirea de la tiganci rasuna ca un ramas bun adresat realului.

Oprirea timpului: odata cu intrarea in casa tigancilor , mecanismul ceasului s-a oprit.

✂ Constatarea o face batrana si limbajul sugereaza stingerea mecanismului constiintei.

✂ Observam ca **toate actiunile eroului sint in numar de trei:** se urca de trei ori in tramvai, il intampina trei fete, persoanele cu care vorbeste sunt tot trei .
Acest numar are valente simbolice, sinonim cu inceputul unei noi existente, sugerand tot odata nivelele fundamentale ale existentei : trecut , prezent, viitor.

📖 ***CONFLICTUL EPIC***

Nuvela intemeiaza un univers fictional inedit, in care actioneaza altfel de legi decat cele specifice realitatii cotidiene. Orice incercare de a gasi o explicatie rationala evenimentelor, esueaza.
Tot ce putem afirma cu siguranta este ca din clipa in care intra in gradina enigmatica, Gavrielescu patrunde in alt timp, ce se dezvaluie la sfarsit a fi o *etapa distincta a trecerii din viata in moarte.*

📖 ***Relatia narator- personaj***

Naratorul ***isi interzice orice interventie subiectiva in text.*** El nu poate da nici o explicatie intamplarilor , inainte de a fi gasita chiar de catre personaj si cum acesta nu intelege ce i se intampla autorul sugereaza prin cuvintele lui Hildegard ,semnificatia scenariului oniric. De aceea textul este ambiguu.

Powered by www.referat.ro